

Κοινωνική Πολιτική

Τόμ. 20 (2026)

Editorial Τεύχος 20

Χριστόφορος Σκαμνάκης

doi: [10.12681/sp.44649](https://doi.org/10.12681/sp.44649)

Copyright © 2026, Χριστόφορος Σκαμνάκης

Άδεια χρήσης [Creative Commons Αναφορά 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Σκαμνάκης Χ. (2026). Editorial Τεύχος 20. *Κοινωνική Πολιτική*, 20, 5–7. <https://doi.org/10.12681/sp.44649>

Editorial Τεύχος 20

Χριστόφορος Σκαμνάκης

Πρόεδρος ΔΣ ΕΕΚΠ

Σε ένα κόσμο που οι βεβαιότητες του παρελθόντος αμφισβητούνται και ανατρέπονται, η επιμονή σε βασικές αρχές και αξίες απαιτεί μεγαλύτερη προσπάθεια και αντοχή. Η διατήρηση του αδέσμευτου ακαδημαϊκού λόγου είναι ο κοινός μας προσανατολισμός και η προσπάθεια όλων μας. Το περιοδικό Κοινωνική Πολιτική και η ΕΕΚΠ συνεχίζουν να παρέχουν χώρο ελεύθερης έκφρασης και να δημοσιεύουν εργασίες στο ευρύ πεδίο που οριοθετεί κοινωνική προστασία, τα ανθρώπινα και τα κοινωνικά δικαιώματα με έμφαση στην οργανωμένη αντιμετώπιση των κινδύνων που απειλούν τη συλλογική ευημερία.

Οι ανισότητες στις οικονομικές και κοινωνικές σχέσεις, οι επιπτώσεις των μεταβολών στον σύγχρονο κόσμο - η κλιματική κρίση και οι μεταναστευτικές ροές αλλά και η λειτουργία του μικροεπιπέδου των κοινωνικών υπηρεσιών- βρίσκονται στο επίκεντρο και καλύπτουν την ύλη του προβληματισμού που εκτίθεται εδώ. Τα πορίσματα επίκαιρων μελετών, τα συμπεράσματα θεωρητικής αναζήτησης αλλά και οι προεκτάσεις των σύγχρονων αλλαγών στο πεδίο της κοινωνικής προστασίας παρουσιάζονται ώστε να αποτελέσουν πηγή ενημέρωσης, βάση μελέτης και τεκμηρίωσης του νέου στοχασμού για την κοινωνική πολιτική και αναπαραγωγή των κοινωνικών σχηματισμών.

Στο 20ο τεύχος του περιοδικού δημοσιεύονται τέσσερα άρθρα και ένα ερευνητικό σημείωμα. Το πρώτο άρθρο έχει ως αφετηρία μια έρευνα πεδίου στην Ελλάδα για την περίοδο 2012-2025, αυτή η εργασία παρουσιάζει μια ανάλυση του σχεδιασμού, της εφαρμογής και της αποτελεσματικότητας των πολιτικών απασχόλησης κατά της *ακραίας φτώχειας*. Εφαρμόζοντας το μοντέλο του *κύκλου πολιτικής*, αποτυπώνει τον τρόπο με τον οποίο η ελληνική κοινωνική πολιτική διαμορφώνεται σε ένα σύνθετο, πολυεπίπεδο πλαίσιο υπό την επίδραση ευρωπαϊκών προτεραιοτήτων. Κεντρικός άξονας της ανάλυσης αποτελεί η λειτουργία των δικτύων πολιτικής και οι διαδικασίες τοπικής διακυβέρνησης, με εστίαση στη συμμετοχή των δήμων, των θεσμικών φορέων και των ίδιων των δικαιούχων (με έμφαση σε άνεργες γυναίκες). Το τελικό αποτέλεσμα είναι μια κριτική εξέταση των σχέσεων κράτους, κοινωνίας και διοίκησης σε συνθήκες κρίσης, αναδεικνύοντας τις αντιφάσεις και τις προκλήσεις των παρεμβάσεων για κοινωνική ένταξη.

Το δεύτερο σε σειρά άρθρο εξετάζει την πρόκληση της παροχής υγειονομικής φροντίδας σε πληθυσμούς προσφύγων και μεταναστών στην Ελλάδα, τονίζοντας τη διττή φύση του ζητήματος ως προς την πίεση στα συστήματα υγείας και την προστασία των ομάδων του πληθυσμού που αντιμετωπίζουν συσσωρευμένα προβλήματα. Η μελέτη ξεκινά από το πρότυπο πλαίσιο των τεσσάρων μοντέλων φροντίδας του ΠΟΥ και συνεχίζει με την αποτύπωση της ελληνικής πραγματικότητας. Παρά τη μακροχρόνια φιλοξενία σημαντικών αριθμών προσφύγων και μεταναστών, διαπιστώ-

νεται ότι το Εθνικό Σύστημα Υγείας (ΕΣΥ) παραμένει ανεπαρκώς προσαρμοσμένο, χωρίς σαφή επιλογή μοντέλου. Το κείμενο διαιρεί τα αίτια αυτής της κατάστασης σε τρεις διασυνδεδεμένους άξονες: (1) τις ενδογενείς δομικές αδυναμίες του ΕΣΥ, (2) την πολιτική κενότητα λόγω έλλειψης εθνικής στρατηγικής για την υγεία των συγκεκριμένων πληθυσμών και (3) τα εμπόδια που δημιουργούν οι περιοριστικές μεταναστευτικές πολιτικές, οι οποίες επηρεάζουν τόσο την άμεση πρόσβαση όσο και τους ευρύτερους κοινωνικούς προσδιοριστές υγείας. Ως συμπέρασμα, προτείνεται ένα τριμερές πλαίσιο μετασχηματιστικής πολιτικής που πρέπει να προχωρήσει ταυτόχρονα: την ενίσχυση του συστήματος μέσω της συμπερίληψης των προσφύγων και μεταναστών, την υιοθέτηση στρατηγικής εθνικού επιπέδου και την επανεκτίμηση των μεταναστευτικών πολιτικών.

Οι δύο εργασίες που συμπληρώνουν το τεύχος έρχονται από το πεδίο της κοινωνικής εργασίας. Η πρώτη εξ αυτών είναι μια μελέτη που διερευνά τη σχέση ανάμεσα στην πρακτική άσκηση και τη διαμόρφωση της επαγγελματικής ταυτότητας στον τομέα της κοινωνικής εργασίας. Βασικό θεωρητικό σημείο αναφοράς αποτελεί η υπόθεση ότι η εύρυθμη ανάπτυξη αυτής της ταυτότητας είναι θεμελιώδης προϋπόθεση για την αποτελεσματικότητα, την επαγγελματική κινητοποίηση και δέσμευση, καθώς και για την ενδο-επαγγελματική ικανοποίηση του κοινωνικού λειτουργού. Το κεντρικό ερευνητικό ερώτημα αφορά τον τρόπο με τον οποίο το ειδικό πλαίσιο της τοπικής πρακτικής επηρεάζει και διαμορφώνει την αυτοαντίληψη των επαγγελματιών. Υιοθετώντας μια κριτική σκοπιά, η ανάλυση στηρίζεται στην υπόθεση ότι η φύση και η λογική της κοινωνικής εργασίας καθορίζονται λιγότερο από ενδογενείς, επαγγελματικές αξίες και περισσότερο από την θεσμική της θέση εντός του ευρύτερου κοινωνικο-οικονομικού και πολιτικού πλαισίου. Σύμφωνα με αυτή την οπτική, εξωτερικές δυνάμεις—οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές—ασκούν καθοριστική επιρροή στη δομή και τις συνθήκες της επαγγελματικής πράξης. Για την υλοποίηση αυτού του θεωρητικού ελέγχου, η έρευνα προχώρησε στην πραγματοποίηση ποιοτικής εμπειρικής έρευνας. Η μεθοδολογική προσέγγιση επικεντρώθηκε στη συστηματική διερεύνηση και καταγραφή των εμπειριών και των απόψεων κοινωνικών λειτουργών του δημοσίου τοπικού επιπέδου, με στόχο την αποτύπωση των παραγόντων και των διαδικασιών που συμβάλλουν στη συγκρότηση και την επαναπροσδιορισμό της επαγγελματικής τους ταυτότητας.

Το τέταρτο άρθρο αφορά, όπως και ο τίτλος του δηλώνει, μια συνθετική μελέτη που μας παρέχει μια αναλυτική ανασκόπηση η οποία διερευνά την εμπλοκή νέων στη *σεξουαλική κακοποίηση μέσω εικόνας* (I.B.S.A. Image-Based Sexual Abuse). Η ανάλυση 29 μελετών αποκαλύπτει ένα πολύπλευρο προφίλ: το φαινόμενο έχει έντονη έμφυλη διάσταση με συντριπτική συμμετοχή ανδρών δραστών, ενισχύεται από ψυχοκοινωνικούς παράγοντες όπως ο σεξιστικός λόγος και η ενοχοποίηση του θύματος, και συσχετίζεται με ψυχολογικά χαρακτηριστικά των δραστών (έλλειμμα ενσυναίσθησης, χαμηλός αυτοέλεγχος, στοιχεία της «Σκοτεινής Τετράδας»). Τα κύρια κίνητρα περιλαμβάνουν την αναζήτηση κοινωνικής επιδοκμασίας, την επιβεβαίωση της «ηγεμονικής αρρενωπότητας» και την ψυχαγωγία. Συμπερασματικά, υποστηρίζεται η ανάγκη για ολοκληρωμένες παρεμβάσεις Κλινικής Κοινωνικής Εργασίας, που θα στοχεύουν τόσο στην ψηφιακή αγωγή και θεραπευτική υποστήριξη δραστών, όσο και στην αποδόμηση των έμφυλων στερεοτύπων.

Η ύλη του τεύχους συμπληρώνεται από ένα ενημερωτικό σημείωμα έρευνας (research note) όπου παρουσιάζεται συνοπτικά η μεθοδολογία και τα προκαταρκτικά ευρήματα της ερευνητικής δράσης «Κοινωνική Οικονομία, Κοινωνική Επιχειρηματικότητα και Κοινωνική Καινοτομία στη (επαν)εισαγωγή στην εργασία ευάλωτων κοινωνικών ομάδων». Εστιάζοντας στη Συνεταιριστική

Επιχείρηση Περιορισμένης Ευθύνης (ΣΕΠΕ) της Καβάλας, η μελέτη εφαρμόζει ποιοτικές ομάδες εστίασης (focus groups) για να διερευνήσει πώς μια Επιχείρηση Κοινωνικής Ενσωμάτωσης (Ε.ΚΟ.ΕΝ.), και συγκεκριμένα μια Συνεταιριστική Επιχείρηση Κοινωνικής Ένταξης Ευάλωτων Ομάδων, υλοποιεί στην πράξη τη διαδικασία της εργασιακής ένταξης σε συνδυασμό με θεραπευτική στήριξη σε άτομα που αντιμετωπίζουν ζητήματα σωματικής ή ψυχικής υγείας. Τα ευρήματα όπως προκύπτει μέχρι τώρα αναδεικνύουν ένα ανθεκτικό υβριδικό μοντέλο, το οποίο συνθέτει αποτελεσματικά θεραπευτικούς στόχους με εργασιακή δραστηριότητα, γεφυρώνοντας θεσμικά κενά κοινωνικής πολιτικής, προωθώντας βιώσιμη εργασιακή ένταξη και ενισχύοντας την κλινική και θεραπευτική επιτυχία. Η ανάλυση συμβάλει στη δημιουργία ενός στρατηγικού «Οδικού Χάρτη Κοινωνικής Πολιτικής» για τη βιώσιμη (επαν)εισαγωγή στην εργασία και την κοινωνικοοικονομική αυτονομία, βασισμένου στις αρχές της Κοινωνικής Οικονομίας, της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας και της Κοινωνικής Καινοτομίας.

Οι πρωτότυπες εργασίες που δημοσιεύονται στο παρόν τεύχος σε συνδυασμό με την αναγνωσιμότητα του περιοδικού αναδεικνύουν τη σημασία ύπαρξης και στήριξης της λειτουργίας του. Πρόκειται για πολυετή και προπάντων συλλογική προσπάθεια που υποστηρίζεται από τα μέλη της Εταιρίας και την ευρύτερη κοινότητα γύρω από αυτή. Ευχαριστίες απευθύνονται ειδικά σε όσους και όσες εμπιστεύονται τις μελέτες τους προς αξιολόγηση και βέβαια σε όσους και όσες αναλαμβάνουν την ανώνυμη αξιολόγηση των κειμένων. Ειδικές ευχαριστίες εκφράζονται από όλες και όλους μας στον εκδοτικό οίκο Τόπος που υποστηρίζει την ηλεκτρονική έκδοση του περιοδικού.